

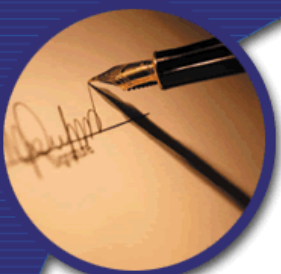
Michał Anioł i William Blake o stworzeniu Adama i świata

Analiza i interpretacja dzieł sztuki krok po kroku

Wioletta Wodnicka

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze

Drogi Uczniu!

Przed Tobą zadania projektowe!

CELE – dzięki zrealizowanym działaniom nauczysz się:

- porównywać dzieła sztuki, wskazując podobieństwa i różnice
- analizować i interpretować dzieło sztuki
- redagować notatkę syntetyzującą
- rzetelnie oceniać prace kolegów, zgodnie z kryteriami

FAZA I – pierwszy tydzień pracy projektowej

1. Zadanie indywidualne związane z analizą i interpretacją dzieł malarstwa. Dodatkowe informacje oraz zadania umieszczone na kolejnych slajdach pomogą Ci w przygotowaniu w oparciu o różne teksty źródłowe notatki syntetyzującej.
2. Ocena notatek kolegi/-ów – indywidualnie (zgodnie z kryteriami oceny notatki syntetyzującej).

FAZA II – drugi tydzień pracy projektowej

1. Omówienie notatek przez grupę, ostateczna ocena i przesłanie nauczycielowi informacji o ocenach.
2. Stworzenie – na podstawie notatek indywidualnych – tekstu grupowej notatki syntetyzującej, dotyczącej analizy i interpretacji porównawczej dzieł malarstwa.

FAZA III

1. Przygotowanie prezentacji multimedialnej.
2. Prezentacja na forum klasy.

Analiza i interpretacja dzieł malarstwa

KROK 1.: Zanim zaczniesz opisywanie dzieła, musisz odpowiedzieć sobie na pytania:

- Kto jest autorem dzieł, jaki jest ich temat?
- W jakiej technice zostały wykonane?
- Co wnoszą kształty, kolory, światło? Jak można je ocenić?
- Jakie uczucia wzbudzają dzieła?

KROK 2.: Przygotuj informacje do podanych niżej zagadnień. Te informacje znajdują się we wstępie.

- **Autorzy dzieł, tytuły obrazów, czas ich powstania.**
 - **Epoki, nurty artystyczne, do których zaliczają się obrazy.**
 - **Miejsce w dorobku artystycznym malarzy (wczesna twórczość, dojrzała, późna)**
 - **Wymiary obrazów (wysokość, szerokość).**
 - **Technika malarska** (akwarela, al secco, collage, enkaustyka, fresk, graffiti, gwasz, malarstwo akrylowe, malarstwo, kredkami, malarstwo na szkle, malarstwo olejne, malarstwo temperowe, polichromia, sgraffito, witraż)
 - **Temat obrazów** (akt, malarstwo abstrakcyjne, malarstwo historyczne, marynistyczne, pejzażowe, malarstwo portretowe, religijne, rodzajowe, martwa natura).
 - **Miejsca**, w którym obrazy się znajdują (zwykle nazwa muzeum).
-

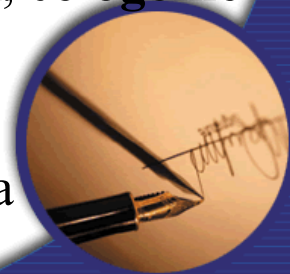

Analiza i interpretacja dzieł malarstwa

PONIŻSZE INFORMACJE BĘDĄ STANOWIĆ ROZWINIĘCIE TWOJEJ PRACY.

KROK 4.: Zanalizuj i zinterpretuj kompozycje wskazanych dzieł.

- **Dominanta kompozycyjna** (np. szczegół, postać, barwna plama, światło, układ elementów, linii, itp.) **i jej znaczenie dla całości obrazu.**
- **Zasady kompozycyjne** (w malarstwie obowiązują trzy zasady: zasada równowagi, zasada symetrii, zasada rytmu). Rozważ, którą z nich stosują albo łamią malarze.
- **Typ kompozycji** (otwarte czy zamknięte).
- **Ruch** (kompozycje statyczne czy dynamiczne; czy podkreśla emocje) **i jego rola.**
- **Przestrzeń** (postacie i relacje między nimi; przedmioty, obiekty organizujące przestrzeń); relacje między **detalem** (gest, przedmiot, kształt) a tym, co **ogólne** (wymowa całości dzieła).
- **Głębina** (pierwszy, drugi plan, tło obrazów) **i sposób jej ukazania** (układ rzędowy, układ kulisowy, perspektywa linearna, perspektywa powietrzna, perspektywa malarska).

Analiza i interpretacja dzieł malarstwa

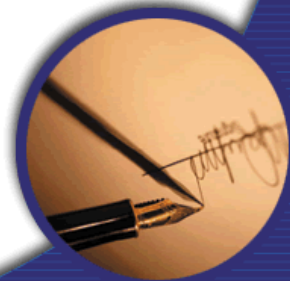
KROK 4.: Zanalizuj i zinterpretuj kompozycje wskazanych dzieł.

- **Paleta barw** (malarstwo monochromatyczne czy polichromatyczne; barwy podstawowe, barwy pochodne, czyste, dopełniające, ciepłe, zimne) **i określenie, jaki mają wpływ na temat obrazów, ich nastrój.**
- **Światło** – jego **źródło** (naturalne, sztuczne), **rodzaj** (bezpośrednie, odbite, mieszane), **sposób rozprzestrzeniania się** (kierunkowe, rozproszone), **natężenie, rola i symbolika.**

PONIŻSZE INFORMACJE BĘDĄ STANOWIĆ ZAKOŃCZENIE TWOJEJ PRACY.

KROK 5.: Wnioski końcowe.

- Podsumuj problematykę (temat) dzieł.
- Wskaż różnice i podobieństwa.
- Podkreśl walory kompozycyjne i ich rolę w zobrazowaniu treści.
- Wskaż związek dzieł z innymi tekstami kultury.
- Oceń dzieła, wyraż swoją opinię.
- Określ wpływ dzieł na odbiorców, *odwołaj się do anegdot.

Słownik pojęć związanych z malarstwem

- **akwaforta** – obraz, który powstaje w następujący sposób: rysuje się go igłą na miedzianej lub cynkowej płytce, potem wytrawia się kwasem, tworząc matrycę, którą wlewa się farbą i odbija całość na papierze, płótnie lub innym materiale;
 - **barwy ciepłe** - ożywiają, działają na nas pobudzająco (ciepłe); do barw ciepłych zaliczamy czerwoną i pomarańczową (oranż); optycznie przybliżają i powiększają
 - **barwy czyste** - czerwona, żółta, niebieska, zieleń, oranż, fiolet, czyli wszystkie barwy podstawowe i pochodne;
 - **barwy dopełniające** - zmieszane razem dają barwę szarą (czerwona – zielona; niebieska – pomarańczowa; fioletowa – żółta)
 - **barwy pochodne** - zieleń, oranż, fiolet - pochodzą one z łączenia w pary barw podstawowych
 - **barwy podstawowe** - czerwona, żółta, niebieska nie można ich uzyskać ze zmieszania innych barw. same zaś dają podstawę nowym barwom
 - **barwy zimne** - uspokajają i koją (zimne); do barw zimnych zieloną i niebieską, optycznie oddalają i pomniejszają
 - **blejtram** – rama drewniana do naciągania i przybijania płótna malarskiego;
 - **drzeworyt** – obraz stworzony także techniką odbijania na papierze wcześniej przygotowanej matrycy (jest nią motyw wyryty w drewnie), którą pokrywa się farbami;
-

Słownik pojęć związanych z malarstwem

- **faktura** - jest to cecha powierzchni, może maskować, zmieniać, deformować, kryć budowę materii przedmiotu; może być błyszcząca, matowa (wzrok) – gładka, szorstka (dotyk); w plastyce faktura zależy od tworzywa, techniki, przez ślad narzędzia (frottage, impast), sposób położenia farby lub kreski, od którego zależy powierzchnia plamy;
- **fresk** – malowidło ścienne;
- **gama barw** - zestaw barw, jakie zostały użyte do namalowania obrazu; może być szeroka gama barw, wąska gama barw ciepłych, wąska gama barw zimnych;
- **impresjonizm** – cechuje się sposobem przedstawiania świata jakby za mgłą, kontury osób i przedmiotów są nieostre, rozmazane, ukazuje przeważnie pejzaże lub sceny rodzajowe;
- **kompozycja dynamiczna** - oparta jest na liniach skośnych, wyraża ruch, pęd, wzlot, spadanie, wszelką chwilowość sytuacji;
- **kompozycja otwarta** - to taka, której oś nie jest wyraźnie zaznaczona, a granice obrazu „odcinają” ciąg dalszy, który możemy sobie wyobrazić, często przecinają one po prostu rzeczy czy postaci umieszczone na brzegach obrazu;
- **kompozycja statyczna** - jest oparta na układach pionowych i poziomych, wyraża spokój, bezruch, trwałość, niezmiennność;
- **kompozycja zamknięta** - w całości „mieści się” na obrazie, nie ma swojego (niewidocznego) dalszego ciągu poza jego granicami, oś łatwo wyznaczyć;

Słownik pojęć związanych z malarstwem

- **kolaż (collage)** – technika polegająca na łączeniu różnych elementów (np. fotografii, słomy, drutu, piasku), naklejanu ich na papier lub płótno - w ten sposób powstaje obraz zwany tak samo jak technika, którą został wykonany;
- **malarstwo abstrakcyjne** – należące do niego obrazy nie ukazują zwykłych przedmiotów czy ludzi, lecz wyrażają swoje przesłanie poprzez kropki, kreski, kolor, różne formy geometryczne; treść takich dzieł nie może być odczytana jednoznacznie – każdy widzi w tych obrazach co innego;
- **martwa natura** – kompozycja ukazująca przedmioty, owoce, czasem martwe zwierzęta (upolowane zające, sarny, kuropatwy);
- **miedzioryt** – technika podobna do drzeworytu, ryje się w płytce miedzianej obraz, pokrywa płytkę farbą i odbija na papierze;
- **obraz realistyczny** – ukazujący osoby, przedmioty, przyrodę w sposób jak najbardziej zbliżony do prawdy, wiernie oddający realia;
- **obraz symboliczny** – ukazuje osoby lub zwierzęta w taki sposób, aby przekazać oglądającemu inne, ukryte treści;

Słownik pojęć związanych z malarstwem

- **pastele** – farby w postaci miękkich kredek, obraz malowany nimi (też nazywa się go pastelem) ma delikatne kolory, kontury są łagodne, całość jakby „zapyłona”;
- **pejzaż** – obraz przedstawiający przyrodę, krajobrazy;
- **perspektywa** – wrażenie odległości, trójwymiarowości, uzyskane przez odpowiedni dobór kolorów i nadanie różnej ostrości ukazywanym przedmiotom i osobom, malarz wywołuje w nas złudzenie, jakbyśmy oglądali obraz przestrzenny;
 - **kulisowa** – przedmioty dalsze są częściowo przykryte przez przedmioty bliższe
 - **ogładowa** – postać widziana z kilku stron
 - **powietrzna** – o zmianie barwy przedmiotów decyduje powietrze, które powoduje zmianę barw i zmniejsza ostrość przedmiotów znajdujących się w głębi obrazu; przedmioty bliskie widzimy dokładnie ze szczegółami, dalsze - tracą na wyrazistości;
 - **rzędowa** – polega na porządkowaniu elementów kompozycji w układy rzędowe i umieszczaniu ich jedno nad drugimi (w najniższym rzędzie – przedmioty najbliższe)
 - **topograficzna** (rzut z góry)
 - **zbieżna** – wszystkie linie prostopadłe do przedstawionego widoku zbiegają się w jednym punkcie na linii horyzontu, która zawsze znajduje się na wysokości oczu patrzącego; to powoduje, że przedmioty wrysowane między te linie w miarę ich oddalania się maleją;

Słownik pojęć związanych z malarstwem

- **portret** – wizerunek jakiejś osoby, jej podobizna;
 - **scena batalistyczna** – obraz przedstawiający bitwę, walkę;
 - **scena rodzajowa** – obraz pokazujący zdarzenia zaczerpnięte z codziennego życia, np. pracę rzemieślników, targ czy zabawę dzieci;
 - **surrealizm** – przedstawia jakby senne wizje, niesamowite sceny, nierealne sytuacje;
 - **szkic** – „brudnopis” obrazu, wstępna wersja malowidła wykonana najczęściej ołówkiem;
 - **sztalugi** – drewniany stojak w kształcie trójkąta, służący malarzowi do ustawiania obrazu;
 - **światłocień** – rozłożenie na obrazie elementów jasnych i ciemnych, umiejętne komponowanie światła i cienia poprzez różne natężenie barw;
 - **walor** - to cecha różniąca barwy pod względem ilości odbijanego przez nie światła (jaśniejsza – odbija go więcej, ma więc słaby walor i wywołuje radosny nastrój, ciemniejsza – mniej, ma mocny walor i wywołuje nastrój powagi; im bardziej barwa jest mniej rozcieńczona - namalowana gęstą farbą, tym jej walor jest mocniejszy, bo barwa jest nasycona;
 - **wernisaż** – uroczyste otwarcie wystawy, na której artysta spotyka się z gośćmi;
 - **względność barw** - zasada, według której temperatura barw zależy od barwy sąsiedniej.
-

KRYTERIA OCENIANIA NOTATKI SYNTETYZUJĄCEJ

TREŚĆ (0-3)	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE przekroczona została dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE przekroczona została dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE przekroczona została dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO
A. przedstawienie stanowiska autora/ każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście	notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt
B. zestawienie stanowisk obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/ rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/ rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	stanowisk obu autorów nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie; nie wskazano np. punktów wspólnych/ rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	

KRYTERIA OCENIANIA NOTATKI SYNTETYZUJĄCEJ

SPÓJNOŚĆ I OBJĘTOŚĆ (0-2)

spójność	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	
długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA I ZAPISU (0-3)

poprawność językowa – 1 p. (dopuszczalne dwa błędy językowe, stylistyczne)

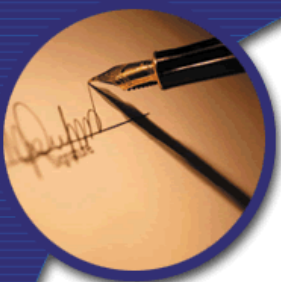
poprawność ortograficzna – 1 p. (dopuszczalny jeden błąd)

poprawność interpunkcyjna – 1 p. (dopuszczalne dwa błędy)

RAZEM: 8 punktów

KRYTERIA OCENY PROJEKTU

Kryteria oceny	Liczba punktów	
	maksymalna	przyznana
Zgodność z problematyką projektu	5	
Pomysłowość wykonania	5	
Zawartość informacyjna	5	
Estetyka wykonania	5	
Jakość wykorzystanego tworzywa medialnego	5	
Przydatność – wartość wychowawcza (społeczna)	5	
Razem:	30	

Lekcja

Tworzymy notatkę syntetyzującą

Porównujemy dzieła malarstwa

Oceniamy prace kolegów

Tworzymy prezentację multimedialną

Współpracujemy w zespole

